

Υπόθεση C-668/23

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

13 Νοεμβρίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht Ravensburg (Γερμανία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

27 Οκτωβρίου 2023

Ενάγοντες:

YH

JD

CN

XU

LO

Εναγομένη:

Volkswagen AG

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Κανονισμός (ΕΚ) 715/2007 – Πετρελαιοκίνητο επιβατηγό όχημα –
Ανακυκλοφορία καυσαερίων – Θερμοκρασιακό παράθυρο – Υποθετική
έγκριση – Αποζημίωση – Υπολογισμός

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Επιτρέπεται η απόρριψη της αξίωσης προς αποζημίωση που έχει ο αγοραστής του οχήματος κατά του κατασκευαστή αυτοκινήτων λόγω εξ αμελείας διάθεσης στην αγορά μηχανοκίνητου οχήματος εφοδιασμένου με απαγορευμένο σύστημα αναστολής κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 715/2007 με την αιτιολογία

α) ότι συντρέχει αναπόφευκτη πλάνη του κατασκευαστή περί το άδικο;

Εάν ναι:

β) ότι η πλάνη περί το άδικο ήταν αναπόφευκτη για τον κατασκευαστή, δεδομένου ότι η αρμόδια για τη έγκριση ΕΚ τύπου ή για τα εν συνεχεία αυτής επιβαλλόμενα μέτρα αρχή όντως ενέκρινε το σύστημα αναστολής που είχε τοποθετηθεί στο όχημα;

Εάν ναι:

γ) ότι η πλάνη περί το άδικο ήταν αναπόφευκτη για τον κατασκευαστή αυτοκινήτων, δεδομένου ότι η νομική άποψή του για το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 715/2007 θα επιρρωννύετο από την αρμόδια για την έγκριση ΕΚ τύπου ή τα εν συνεχεία αυτής επιβαλλόμενα μέτρα αρχή, σε κάθε περίπτωση υποβολής αντίστοιχου αιτήματος (υποθετική έγκριση);

2. Υποχρεούται ο κατασκευαστής αυτοκινήτων ο οποίος διενήργησε ενημέρωση λογισμικού να καταβάλει αποζημίωση στον αγοραστή του οχήματος αν αυτός υπέστη ζημία εξαιτίας απαγορευμένου συστήματος αναστολής κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 715/2007, το οποίο εγκαταστάθηκε στο πλαίσιο της ενημέρωσης λογισμικού;

3. Είναι συμβατό με το δίκαιο της Ένωσης, στο πλαίσιο της αξίωσης προς αποζημίωση κατά του κατασκευαστή αυτοκινήτων λόγω εξ αμελείας διάθεσης στην αγορά οχήματος εφοδιασμένου με απαγορευμένο σύστημα αναστολής κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 715/2007,

α) όσον αφορά το δικαίωμά του για μικρή αποζημίωση, ο αγοραστής του οχήματος να είναι υποχρεωμένος να δεχτεί να συνυπολογιστεί στο ποσό της αποζημίωσης το όφελος που είχε από τη χρήση του οχήματος, εφόσον το όφελος μαζί με την απομένουσα αξία υπερβαίνουν το καταβληθέν τίμημα αγοράς, κατόπιν αφαιρέσεως του ποσού της αποζημίωσης;

- β) το δικαίωμα του αγοραστή του οχήματος για μικρή αποζημίωση να μην υπερβαίνει το 15 % του καταβληθέντος τιμήματος αγοράς;

Το δίκαιο της Ένωσης.

Κανονισμός (ΕΚ) 715/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2007, που αφορά την έγκριση τύπου μηχανοκίνητων οχημάτων όσον αφορά εκπομπές από ελαφρά επιβατηγά και εμπορικά οχήματα (Euro 5 και Euro 6) και σχετικά με την πρόσβαση σε πληροφορίες επισκευής και συντήρησης οχημάτων (ΕΕ 2007, L 171, σ. 1), ιδίως άρθρο 5, παράγραφος 2

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Bürgerliches Gesetzbuch (αστικός κώδικας, στο εξής: BGB), ιδίως άρθρα 276, 823 και 826

Κανονιστική ρύθμιση περί εγκρίσεως ΕΚ των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκούμενων τους, και των συστημάτων, κατασκευαστικών στοιχείων και χωριστών τεχνικών μονάδων που προορίζονται για τα οχήματα αυτά (EG-Fahrzeuggenehmigungsverordnung, στο εξής: EG-FGV), ιδίως άρθρα 6 και 27

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Έρεισμα της προκειμένης αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως αποτελούν πέντε διαφορετικά πραγματικά περιστατικά τα οποία να μεν δεν ταυτίζονται, διαφοροποιούνται όμως ελάχιστα.
- 2 Η πρώτη διαδικασία: Η εναγομένη διέθεσε στην αγορά το όχημα VW Crafter 2.0 TDI με πετρελαιοκινητήρα κατασκευασμένο από την ίδια. Δεν αμφισβητείται ότι στο εν λόγω όχημα η ανακυκλοφορία των καυσαερίων μειώνεται εκτός του αποκαλούμενου θερμοκρασιακού παραθύρου, ανάλογα με την πτώση της εξωτερικής θερμοκρασίας. Η μείωση αρχίζει σε θερμοκρασίες χαμηλότερες από +15 βαθμούς Κελσίου. Αυτό προκαλεί υψηλότερες εκπομπές NOx (= οξειδίων του αζώτου) κατά τη λειτουργία του οχήματος εκτός του θερμοκρασιακού παραθύρου. Ο ενάγων, ο οποίος έχει δικαίωμα εκπτώσεως του ΦΠΑ, αγόρασε το όχημα έναντι 9 242,86 ευρώ με χιλιομετρική ένδειξη 145 726 χιλιόμετρα.
- 3 Ο ενάγων ισχυρίζεται ότι προκλήθηκε σε αυτόν ζημία εκ προθέσεως και κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη, δεδομένου ότι στο όχημα τοποθετήθηκε απαγορευμένο σύστημα αναστολής. Όσον αφορά τον κινητήρα, ο ενάγων ισχυρίζεται ότι πρόκειται για κινητήρα τύπου EA288. Ο ενάγων ζητεί να του επιδικαστεί ποσό 6 868,91 ευρώ (τίμημα κατόπιν αφαιρέσεως της προσήκουσας αποζημίωσης χρήσης) έναντι της ταυτόχρονης παραδόσεως και μεταβιβάσεως της κυριότητας του οχήματος. Επικουρικώς, ζητεί να του επιδικαστεί αποζημίωση το

ποσό της οποίας επαφίεται στην κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, ανερχόμενο όμως τουλάχιστον σε 1 648,50 ευρώ (= 15 % του μικτού τιμήματος ποσού 10 999 ευρώ), πλέον του κόστους χρηματοδότησεως, ανερχόμενου σε 203,66 ευρώ, και περαιτέρω ζητεί να αναγνωρισθεί ότι η εναγομένη υποχρεούται να αποζημιώσει τον ενάγοντα για τη ζημία που αυτός υπέστη λόγω της χειραγώγησης των εκπομπών ρύπων.

- 4 Η εναγομένη ζητεί την απόρριψη της αγωγής. Η εναγομένη ισχυρίζεται ότι το όχημα είναι εξοπλισμένο με κινητήρα EA189 ο οποίος όμως, σε αντίθεση με άλλους κινητήρες ιδίου τύπου, «δεν διαθέτει ενεργό σύστημα αλλαγής θέσεως λειτουργίας» όπως οι λοιποί κινητήρες τύπου EA189. Η εναγομένη υποστηρίζει ότι το θερμοκρασιακό παράθυρο αποτελεί επιτρεπόμενο σύστημα. Ισχυρίζεται συναφώς ότι είναι απαραίτητο για την ασφαλή λειτουργία οδήγησης. Ως εκ περισσού, η εναγομένη ισχυρίζεται ότι πρόκειται περί αναπόφευκτης πλάνης περί το άδικο και επικαλείται προς επίρρωση του ισχυρισμού της την υποθετική έγκριση της Kraftfahrtbundesamt.
- 5 Η δεύτερη διαδικασία: Η εναγομένη διέθεσε στην αγορά το όχημα VW Sharan 2.0 TDI με πετρελαιοκινητήρα τύπου EA189 κατασκευασμένο από την ίδια. Το όχημα είχε εξοπλιστεί με απαγορευμένο σύστημα αναστολής (σύστημα ανίχνευσης δοκιμών με «σύστημα αλλαγής θέσεως λειτουργίας»). Με τις αποφάσεις της 14ης και 15ης Οκτωβρίου 2015, η Kraftfahrtbundesamt κάλεσε την εναγομένη να άρει το απαγορευμένο σύστημα αναστολής που έχει εγκαταστήσει στα οχήματα τα οποία διέθετε στην αγορά. Στις 10 Απριλίου 2017 εγκαταστάθηκε στο όχημα μια ενημέρωση που είχε αναπτυχθεί από την εναγομένη και εγκριθεί από την Kraftfahrtbundesamt. Μετά την ενημέρωση, το όχημα διαθέτει θερμοκρασιακό παράθυρο. Η μείωση της ανακυκλοφορίας των καυσαερίων αρχίζει σε θερμοκρασίες χαμηλότερες από +15 βαθμούς Κελσίου. Αυτό προκαλεί υψηλότερες εκπομπές NOx (οξειδίων του αζώτου) κατά τη λειτουργία του οχήματος εκτός του θερμοκρασιακού παραθύρου. Ο ενάγων αγόρασε το όχημα αντί τιμήματος 23 950 ευρώ με χιλιομετρική ένδειξη 59 600 χιλιόμετρα.
- 6 Ο ενάγων υποστηρίζει ότι προκλήθηκε σε αυτόν ζημία εκ προθέσεως και κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη. Ο ενάγων ζητεί να του επιδικαστεί ποσό 23 950 ευρώ, κατόπιν αφαιρέσεως της προσήκουσας αποζημίωσης χρήσης, έναντι της ταυτόχρονης παραδόμεως και μεταβιβάσεως της κυριότητας του οχήματος. Επικουρικώς, ζητεί να του επιδικαστεί αποζημίωση ανερχόμενη στο 5 % έως 15 % του τιμήματος, το ποσό της οποίας επαφίεται στην κρίση του αιτούντος δικαστηρίου.
- 7 Η εναγομένη ζητεί την απόρριψη της αγωγής. Η εναγομένη υποστηρίζει ότι το θερμοκρασιακό παράθυρο αποτελεί επιτρεπόμενο σύστημα και ισχυρίζεται ότι είναι απαραίτητο για την ασφαλή λειτουργία του οχήματος. Ως εκ περισσού, η εναγομένη ισχυρίζεται ότι πρόκειται περί αναπόφευκτης πλάνης περί το άδικο και επικαλείται προς επίρρωση του ισχυρισμού της την υποθετική έγκριση της Kraftfahrtbundesamt.

- 8 Η τρίτη διαδικασία: Η εναγομένη διέθεσε στην αγορά το όχημα VW T6 Multivan 2.0 TDI με πετρελαιοκινητήρα τύπου EA288 κατασκευασμένο από την ίδια. Ο ενάγων αγόρασε το όχημα αντί τιμήματος 44 647 ευρώ με χιλιομετρική ένδειξη σχεδόν 20 χιλιόμετρα. Το όχημα διαθέτει θερμοκρασιακό παράθυρο. Αυτό προκαλεί υψηλότερες εκπομπές NOx κατά τη λειτουργία του οχήματος εκτός του θερμοκρασιακού παραθύρου.
- 9 Ο ενάγων υποστηρίζει ότι, εξαιτίας της τοποθέτησης απαγορευμένων συστημάτων αναστολής, παραπλανήθηκε και ζημιώθηκε κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη. Ο ενάγων υποστηρίζει ειδικότερα ότι το όχημα διαθέτει σύστημα ανίχνευσης δοκιμών το οποίο στην κλίση δοκιμών χρησιμοποιείται προς τον σκοπό αυξήσεως του συντελεστή ανακυκλοφορίας καυσαερίων μέχρι να επιτευχθεί κατά τη λειτουργία του καταλύτη SCR θερμοκρασία άνω των +200 βαθμών Κελσίου. Ζητεί να του επιδικαστεί αποζημίωση ανερχόμενη τουλάχιστον στο 15% του τιμήματος, το ποσό της οποίας επαφίεται στην κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, και επικουρικώς αποζημίωση ανερχόμενη στο 5% έως 15% του τιμήματος, το ποσό της οποίας επαφίεται στην κρίση του αιτούντος δικαστηρίου.
- 10 Η εναγομένη ζητεί να απορριφθεί η αγωγή. Υποστηρίζει ότι το θερμοκρασιακό παράθυρο αποτελεί επιτρεπόμενο σύστημα. Επ' αυτού η εναγομένη ισχυρίζεται, τέλος, ότι η ανακυκλοφορία καυσαερίων μειώνεται όταν η θερμοκρασία περιβάλλοντος είναι χαμηλότερη «από σχεδόν +12 βαθμούς Κελσίου». Η εναγομένη ισχυρίζεται περαιτέρω ότι, σε αντίθεση με ορισμένα άλλα μοντέλα οχημάτων T6, ο ελεγκτής του κινητήρα στο επίμαχο όχημα δεν περιλαμβάνει ποτέ σύστημα ανίχνευσης δοκιμών, αντιθέτως ο συντελεστής ανακυκλοφορίας καυσαερίων μειώνεται όταν κατά τη λειτουργία του καταλύτη SCR επιτυγχάνεται θερμοκρασία +200 βαθμών Κελσίου υπό οποιοσδήποτε συνθήκες οδήγησης. Όμως, σε περίπτωση υπερβάσεως της θερμοκρασίας αυτής, το σύστημα SCR συμβάλλει ουσιαδώς στη μείωση των εκπομπών NOx με αποτέλεσμα την, παρά ταύτα, συμμόρφωση προς τις οριακές τιμές. Ως εκ περισσού, η εναγομένη ισχυρίζεται ότι πρόκειται περί αναπόφευκτης πλάνης περί το άδικο και επικαλείται προς επίρρωσιν του ισχυρισμού της την υποθετική έγκριση της Kraftfahrtbundesamt.
- 11 Η τέταρτη διαδικασία: Η εναγομένη διέθεσε στην αγορά το όχημα VW Golf 2.0 TDI με πετρελαιοκινητήρα τύπου EA288 κατασκευασμένο από την ίδια. Το όχημα διαθέτει σύστημα ανίχνευσης δοκιμών. Η ενάγουσα αγόρασε το όχημα αντί τιμήματος 13 980 ευρώ με χιλιομετρική ένδειξη 61 911 χιλιόμετρα.
- 12 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι προκλήθηκε σε αυτήν ζημία εκ προθέσεως και κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη. Ισχυρίζεται ότι το σύστημα ανίχνευσης δοκιμών απαγορεύεται, ενώ το όχημα διαθέτει και μη επιτρεπόμενο θερμοκρασιακό παράθυρο. Η ενάγουσα ζητεί να της επιδικαστεί ποσό 11 039,09 ευρώ (τίμημα αφαιρουμένης της αποζημίωσης χρήσης, ανερχόμενης σε 2 940,91 ευρώ) έναντι της ταυτόχρονης παραδόσεως και μεταβιβάσεως της κυριότητας του οχήματος, και επικουρικώς αποζημίωση ποσού 2 097 ευρώ (= 15 % του τιμήματος).

- 13 Η εναγομένη ζητεί την απόρριψη της αγωγής. Η εναγομένη παραδέχεται ότι το σύστημα ανίχνευσης δοκιμών όντως χρησιμοποιείται από το λογισμικό προκειμένου ο καταλυτικός μετατροπέας αποθήκευσης NOx να αναγεννάται πλήρως πριν από τη δοκιμαστική διαδρομή όπως αναγεννάται σε επακριβώς καθορισμένα χρονικά σημεία και εντός του NEDC. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η διαδικασία μέτρησης επικεντρώνεται στις εκπομπές NOx που παράγονται κατά τη διάρκεια του NEDC. Η εναγομένη υποστηρίζει ότι το σύστημα ανίχνευσης δοκιμών δεν απαγορεύεται, δεδομένου ότι η απενεργοποίηση δεν έχει καμία μετρήσιμη επίπτωση στις εκπομπές και, εν πάση περιπτώσει, δεν υπάρχει υπέρβαση των οριακών τιμών που προβλέπονται για τις εκπομπές. Η εναγομένη υποστηρίζει περαιτέρω ότι και το θερμοκρασιακό παράθυρο αποτελεί επιτρεπόμενο σύστημα. Ειδικότερα, ισχυρίζεται ότι, λόγω του πολύ προηγμένου συστήματος ανακυκλοφορίας καυσαερίων, η ανακυκλοφορία καυσαερίων ενεργοποιείται κατά 100% σε θερμοκρασίες που κυμαίνονται από -24 βαθμούς Κελσίου έως +70 βαθμούς Κελσίου. Ως εκ περισσού, η εναγομένη ισχυρίζεται ότι πρόκειται περί αναπόφευκτης πλάνης περί το άδικο και επικαλείται προς επίρρωσιν του ισχυρισμού της την υποθετική έγκριση της Kraftfahrtbundesamt.
- 14 Η πέμπτη διαδικασία: Η εναγομένη διέθεσε στην αγορά το όχημα VW T5 Multivan 2.0 TDI με πετρελαιοκινητήρα τύπου EA189 κατασκευασμένο από την ίδια. Η ύπαρξη θερμοκρασιακού παραθύρου δεν αμφισβητείται. Στην κατάσταση στην οποία βρισκόταν το όχημα κατά τον χρόνο διάθεσής του στην αγορά και αγοράς του από τον ενάγοντα η μείωση της ανακυκλοφορίας των καυσαερίων επιτυγχανόταν σε θερμοκρασία +18 βαθμών Κελσίου. Τούτο προκαλεί υψηλότερες εκπομπές NOx κατά τη λειτουργία του οχήματος εκτός του θερμοκρασιακού παραθύρου. Ο ενάγων, ο οποίος έχει δικαίωμα εκπτώσεως του ΦΠΑ, αγόρασε το όχημα αντί τιμήματος 41 974,79 ευρώ (καθαρά) με χιλιομετρική ένδειξη 9 350 χιλιόμετρα.
- 15 Ισχυρίζεται ότι το θερμοκρασιακό παράθυρο απαγορεύεται. Ο ενάγων υποστηρίζει ότι η εναγομένη του προκάλεσε ζημία εκ προθέσεως και κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά ήθη. Ο ενάγων ζητεί να του επιδικαστεί ποσό 41 974,79 [ευρώ], κατόπιν αφαιρέσεως της αποτιμητής σε χρήμα αποζημίωσης χρήσης, έναντι της ταυτόχρονης παραδόσεως και μεταβιβάσεως της κυριότητας του οχήματος, επικουρικώς δε ποσό 6 296,22 ευρώ (15 % του καθαρού τιμήματος).
- 16 Η εναγομένη ζητεί την απόρριψη της αγωγής. Η εναγομένη προβάλλει την ένσταση της παραγραφής. Ισχυρίζεται ότι το θερμοκρασιακό παράθυρο αποτελεί επιτρεπόμενο σύστημα αναστολής, δεδομένου ότι είναι απαραίτητο για την ασφαλή λειτουργία οδήγησης. Προβάλλει επίσης ότι, από 17 Οκτωβρίου 2022 και εφεξής, διατίθεται μια προαιρετική και δωρεάν ενημέρωση λογισμικού προς τον σκοπό διεύρυνσης του θερμοκρασιακού παραθύρου ούτως ώστε, μετά την εγκατάσταση του εν λόγω λογισμικού, η ανακυκλοφορία καυσαερίων να μειώνεται ήδη όταν η θερμοκρασία υπερβαίνει τους +9,76 βαθμούς Κελσίου. Η εναγομένη ισχυρίζεται ότι αν ο ενάγων δεν εγκαταστήσει την ενημέρωση, παραβιάζει την υποχρέωση που υπέχει για περιορισμό της ζημίας.

- 17 Ως εκ περισσού, η εναγομένη ισχυρίζεται ότι πρόκειται περί αναπόφευκτης πλάνης περί το άδικο και επικαλείται προς επίρρωσιν του ισχυρισμού της την υποθετική έγκριση της Kraftfahrtbundesamt.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 18 Εισαγωγικές παρατηρήσεις: Στην πρώτη, δεύτερη, τρίτη και πέμπτη διαδικασία, κατά τον χρόνο αγοράς των αντίστοιχων οχημάτων πιθανώς είχαν τοποθετηθεί σε αυτά μη επιτρεπόμενα συστήματα αναστολής κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 715/2007. Στην τέταρτη διαδικασία, το σύστημα ανίχνευσης δοκιμών αποτελεί ισχυρή ένδειξη περί υπάρξεως απαγορευμένου συστήματος αναστολής.
- 19 Στα μηχανοκίνητα οχήματα της πρώτης, δεύτερης, τρίτης και πέμπτης διαδικασίας, η ανακυκλοφορία των καυσαερίων επιτυγχάνεται το αργότερο όταν η θερμοκρασία περιβάλλοντος είναι σχεδόν +12 βαθμοί Κελσίου και, ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι υφίσταται απαγορευμένο θερμοκρασιακό παράθυρο, το οποίο δεν επιτρέπεται ούτε κατά παρέκκλιση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 715/2007.
- 20 Επίσης, στις εν λόγω διαδικασίες πιθανώς δεν συντρέχουν ούτε τα περαιτέρω κριτήρια που καθορίζει το άρθρο 5, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', του κανονισμού 715/2007, σύμφωνα με τα οποία το σύστημα αναστολής δεν πρέπει να είναι ενεργοποιημένο το μεγαλύτερο μέρος του έτους, διότι στα οχήματα που αποτελούν αντικείμενο των τριών προαναφερόμενων διαδικασιών η μείωση της ανακυκλοφορίας των καυσαερίων επιτυγχάνεται το αργότερο όταν η θερμοκρασία περιβάλλοντος είναι χαμηλότερη από σχεδόν +12 βαθμούς Κελσίου. Στη Γερμανία, όμως, οι μέσες ετήσιες θερμοκρασίες είναι χαμηλότερες από σχεδόν +12 βαθμούς Κελσίου.
- 21 Στην τέταρτη διαδικασία αμφισβητείται κατά πόσον το θερμοκρασιακό παράθυρο και/ή το σύστημα ανίχνευσης δοκιμών προκαλούν αύξηση των εκπομπών υπό κανονικές συνθήκες οδήγησης. Επομένως, στην εν λόγω διαδικασία δεν είναι βέβαιο αν το όχημα διαθέτει μη επιτρεπόμενο σύστημα αναστολής κατά την έννοια του άρθρου 3, σημείο 10 και του άρθρου 5, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 715/2007, ακόμα και αν το σύστημα ανίχνευσης δοκιμών αποτελεί ενδεχομένως ισχυρή ένδειξη προς τούτο.
- 22 Για την ύπαρξη αξίωσης αποζημίωσης ερειδόμενης στο άρθρο 826 του BGB πρέπει ο ζημιώσας να ενήργησε εκ προθέσεως και κατά τρόπο αντικειμενικώς αντίθετο προς τα χρηστά ήθη. Τούτο, όμως, δεν φαίνεται να συμβαίνει στις υπό κρίση υποθέσεις.
- 23 Εντούτοις, και στις εν λόγω υποθέσεις μπορεί να υφίσταται αξίωση προς αποζημίωση του αγοραστή του οχήματος βάσει του άρθρου 823, παράγραφος 2, του BGB. Κατά την πρόσφατη νομολογία του Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακού Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Γερμανία, στο εξής: BGH), το

- άρθρο 823, παράγραφος 2, του BGB, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6, παράγραφος 1 και 27, παράγραφος 1, της EG-FGV, προστατεύουν το συμφέρον του αγοραστή οχήματος να μην υφίσταται περιουσιακή ζημία λόγω παραβάσεως της ευρωπαϊκής νομοθεσίας περί εκπομπών καυσαερίων εκ μέρους του κατασκευαστή.
- 24 Παράβαση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας περί εκπομπών καυσαερίων εκ μέρους της εναγομένης υφίσταται στην πρώτη, δεύτερη, τρίτη και πέμπτη διαδικασία με τη χρήση μη επιτρεπόμενου θερμοκρασιακού παραθύρου, ενώ και στην τέταρτη διαδικασία υπάρχει ισχυρή ένδειξη προς τούτο λόγω της χρήσης συστήματος ανίχνευσης δοκιμών.
- 25 Για την αξίωση αποζημίωσης απαιτείται, επιπλέον, ο κατασκευαστής του οχήματος να έχει ενεργήσει τουλάχιστον εξ αμελείας όσον αφορά το σύστημα αναστολής. Η υπαιτιότητα του κατασκευαστή αυτοκινήτων τεκμαίρεται. Εντούτοις, ο κατασκευαστής μπορεί να απαλλαγεί αν προβάλει και αποδείξει ότι συντρέχουν περιστάσεις με βάση τις οποίες, κατ' εξαίρεση, πιθανολογείται ότι δεν ενήργησε εξ αμελείας. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη νομολογία του BGH, στο πλαίσιο αυτό ο κατασκευαστής αυτοκινήτων μπορεί να επικαλεστεί αναπόφευκτη πλάνη περί το άδικο, παραθέτοντας και αποδεικνύοντας συγκεκριμένα ότι επρόκειτο περί τιαύτης πλάνης καθώς και ότι αυτή ήταν αναπόφευκτη. Αυτό το ζήτημα αφορά το πρώτο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα.
- 26 Στη δεύτερη διαδικασία, η απαίτηση αποζημίωσης λόγω της υπάρξεως συστήματος αναστολής (συστήματος ανίχνευσης δοκιμών με «σύστημα αλλαγής θέσεως λειτουργίας») κατά τον χρόνο διάθεσης στην αγορά και αγοράς του επίμαχου οχήματος έχει πιθανώς παραγραφεί. Πάντως, μετά την εγκατάσταση της ενημέρωσης που παρέσχε η εναγομένη με τη μορφή θερμοκρασιακού παραθύρου, το όχημα διαθέτει ένα νέο, μη επιτρεπόμενο σύστημα αναστολής. Αμφισβητείται κατά πόσον ο κύριος του οχήματος διατηρεί κατά του κατασκευαστή αξίωση αποζημίωσης όταν το σύστημα αναστολής που εγκαταστάθηκε με την ενημέρωση προκάλεσε ζημία σε αυτόν. Το ζήτημα αυτό αποτελεί αντικείμενο του δεύτερου υποβληθέντος προδικαστικού ερωτήματος
- 27 Η αξίωση αποζημίωσης κατά το άρθρο 823, παράγραφος 2, του BGB, σε συνδυασμό με τα άρθρα 6, παράγραφος 1 και 27, παράγραφος 1, της EG-FGV αναφέρεται, σύμφωνα με τη νομολογία του BGH, στην αποκαλούμενη μικρή αποζημίωση, ήτοι στην επιδίκαση χρηματικού ποσού. Επιστροφή του τιμήματος αγοράς έναντι ταυτόχρονης παραδόσεως και μεταβιβάσεως του οχήματος (η αποκαλούμενη μεγάλη αποζημίωση) δεν μπορεί να ζητηθεί. Περαιτέρω, το BGH ορίζει ότι τα οφέλη από τη χρήση του οχήματος πρέπει να συνυπολογίζονται οσάκις αυτά, μαζί με την απομένουσα αξία, υπερβαίνουν το καταβληθέν τίμημα κατόπιν αφαιρέσεως του ποσού της αποζημίωσης. Αυτούς τους προβληματισμούς αφορά το τρίτο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα.
- 28 Επί των προδικαστικών ερωτημάτων αναλυτικώς: Οι επ' αυτών παρατηρήσεις του αιτούντος δικαστηρίου είναι, κατ' ουσίαν, παρόμοιες με εκείνες που

διατυπώθηκαν επί των προδικαστικών ερωτημάτων τα οποία υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-666 (βλ. σκέψεις 25 έως 47 που διατυπώνονται στη σύνοψη της εν λόγω αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως).

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ